

ΣΕΛΙΔΕΣ ΔΟΞΗΣ ΚΑΙ ΘΡΙΑΜΒΩΝ

ΤΟΥ Κ. Κ. ΦΑΛΤΑΓΙΤΣ

ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΣ

(Μια αξέχαστη σελίδα από τὸν πόλεμο τοῦ 1912)

ΣΟ ὁ «Ἀβέρωφ» πλησίαζε στὸν ἐχθρικό στόλο καὶ στὰ φρούρια τῆς αἰτιατῆς ἀπῆς, τόσο ἡ βουή κ' ἡ ἀντίρα γόφου τοῦ μεγάλου...

Ὁ Τουρκικὸς στόλος εἶχε φτάσει περὶ ἀπὸ τὴν γραμμὴ παραγωγῆς. Ἡ φλόγες κ' ὁ καπνὸς ποῦβγαίναν ἀπὸ τὰ ἐχθρικά πλοία ἔδειχναν τὴν καταστροφὴ ποῦταν λάβει. Τὸ «Μεσοδοιὲ» καὶ τὸ «Ἀσὴ Τερζι» ποῦ βρισκόταν στὴν οὐρὰ τῆς ἀμάδας, εἶχαν χάσει τὴν τακτικὴ τους καὶ φαίνονταν νὰ πλεῖον σὲν ἀσθενήσαντα.

Τουρασκμένη ἡ ἀμάδα ἐποχοροῦσε πρὸς τὰ Στενά Ἀζανόνστα. Ἐνα κορυβαί περὶ τὰ ἐχθρικά πλοία ἔφταναν συντριμμένα, ἀλλὰ τὰ φρούρια ἔδειχναν τὴν δυνάμει τους καὶ τὰ δόντια τους. Τὰ βλήματα τους συνεζή, ἀλλεπάλληλα, ἐπιπλέοντα προσπαθοῦσαν νὰ ἀνακόρουν τὴν ὀρμὴ τοῦ «Ἀβέρωφ». Καὶ ὅχι ἀπὸ μόνο. Τὸ εἶχαν βάλλει πέσιμα νὰ τὸν βουλιάζον!

Μέσα στὴν κόλασι αὐτῆς τῆς φωτιάς ἡ Σητοκρανεὲς τὸν ναυτὸν εἶχαν γίνει πὸ δυνάτει καὶ πὸ συνεχεῖς. Πάνου στὴν γέφυρα ἡ φωνὲς αὐτῆς ἔφταναν σὲν μὴ παρῶξεν βοή. Ὁ Κοινοτυριώτης παρῶξεν ἔφτανε καὶ ῥώπῃσι τὴ τρέξει.

—Φωνάζουν τὰ πληρώματα, κ. Ναυαρχε, ποῦ εἶπαν οἱ ἀξιωματικοὶ του.

—Ζητοκρανεῖς!... Τὶ φωνάζουν!... Ζητοκρανεῖς, κ. Ναυαρχε.

Πραγματικῶς οἱ ἄνδρες τοῦ «Ἀβέρωφ» ἀμεινῶντα ὀλοταγῶς πρὸς τὸ θάνατο με Σητοκρανεῖς.

Αὐτὸς ὁ ἐνθουσιασμός, αὐτὴ ἡ ἀταπάρχησι, αὐτὴ ἡ ἀνδοθία ἔσαν ἀνεγλή, βαθεῖα, ἐξαιρετικὴ ἐντύπωσι στὴ ψυχὴ τοῦ Κοινοτυριώτη. Καὶ φώναζε ἄσφρα :

—Ζητοκρανεῖς τὰ παιδιὰ μου! Ἐμπρὸς λοιπὸν ὀλοταγῶς νὰ τοῦ βουλιάζουμε. Ἴσα νὰ μοῦσι στὴν Πόλι!...

Καὶ ὄμῃσι ἐμπρὸς ὁ «Ἀβέρωφ», ἰσχυρῶς ζωντανεμένος, σκεπασμένος ἀπὸ καπνοῦς, φωτιὰ καὶ ἀρούσι, ὄμῃσι ἀκράτητος στὸ δρόμο τοῦ θανάτου, εἶπα πᾶσι στὰ φρούρια ποῦ τὸν ἐκροανηολοῦσαν μὲ τὰ λασασιμα τους περὶ.

Ἦθελε νὰ παρῶξεν νὰ κόρη τὸν δόξα τοῦ ναυημένου ἐχθροῦ, ποῦ ἔσπευδε νὰ σωθῆ ζωνόμενος μέσα στὰ Στενά.

Τὶς στιγμῆς αὐτῆς, τὶς ἡρωϊκῆς κ' ἀξέχαστες, ἡ ψυχὴ τοῦ Κοινοτυριώτη γύρισε στοῦς ἡρωϊκῶς προγόνους του καὶ στοῦς ναυμάχους τοῦ 1821. Μὰ καὶ ὅλοι οἱ ναῖτες καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ «Ἀβέρωφ» εἶχαν γυρῖσει πίσου στὴν ἡρωϊκὴ ἐκείνη ἐποχὴ.

Τὸ καρδιὴ εἶχε φτάσει τώρα στὴν ἀνωτέρα του ταχύτητα. Ἐπῆσαν μὲ ἐκατὸ στρωφῆς, εἶχε σχεδὸν φθάσει τὰ εἰκοσιῶν μίλια!...

Ἡ ἀπόστασις τοῦ «Ἀβέρωφ» ἀπὸ τὴν ὄρα ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ ἦταν ὡς τρεῖς χιλιᾶδες μέτρα. Στὴν ἀπόστασι αὐτῆ ὁ «Ἀβέρωφ» ἔστειλε στὰ ἀνεγκυρια καὶ στὰ ἀντιπορρικλιὰ τὸν στόλον τὸ ἐξῆς ραδιοηλεκτράγραμμα :

«Ἐπετέθητε ἐναντίον Τουρκικῶν θορηκτικῶν καὶ τορπιλοδολοχόντων ῥωγμάτων»

Τὸ ραδιοηλεκτράγραμμα αὐτὸ δόθηκε στὶς 10.4'. Τὴν ἰδίαν ὄμῃσι στιγμὴν μὴ Τουρκικὴ ὀβίδα ἔσπασε τὰ ἀντομῆτα τῆς κεραίας τοῦ ἀσφρατοῦ. Παρ' ὅλ' αὐτὸ ὄμῃσι, ὁ τηλεγραφητῆς ἔστειλε, ἔστω καὶ ἀσποκα, τὸ ραδιοηλεκτράγραμμα τοῦ Ναυαρχοῦ.

Ὡστόσο, ἂν καὶ τὰ ἄλλα πολεμικά μας εἶχαν μείνει πίσου, ὁ «Ἀβέρωφ» τραβοῦσε πᾶντα ἐμπρὸς. Ἡ ἐχθρική ὀβιδὴ πέφταν ἀπάνου τὸν βορρὰ κ' ἔσπαζαν, κ' ἐκομιματῶσαν τὰ διακόσια μηχανήματα τοῦ «Ἀβέρωφ». Πῖποτα δὲν εἶχε μείνει ἀέρομα. Τὸ κατᾶστρομα, τὸ μεσοπέτεγο καὶ τὸ ἐπίστεγο εἶχαν γίνει κομμάτια. Ἦταν ἕνα κένθος νὰ βλέπει κανεὶς πὸς εἶχε καταρτῆσει τὸ ὄρασι καρδιὴ μας. Ἀπὸ καρδιὸν σὲ καρδιὸν τὸ σκάφος ταρῶσαν ἀπότομα καὶ κλονίζονταν σὴν κορυφὴ ἀπὸ τὰ μεγάλα βλήματα ποῦ ἔφταναν ἀπάνου τὸν ἀπὸ τὰ φρούρια. Μολταῖα τὰ Τουρκικὰ σκάφη διαρκῶς καὶ λυγρόσταν τὶς βολῆς των. Οἱ καπνοὶ καὶ ἡ φλόγες τὰ πῆγναν καὶ τὰ σκεπάζαν...

—Πῆρὸ ταχὺ καὶ καλὴν σκόπευσι, διάταξε διαρκῶς ὁ ἀρχηγὸς τοῦ πυρὸς. Βάλλετε διαρκῶς, βάλλετε συνεχῶς! Ὁ ἐχθρὸς ἐποχορεῖ ἀτάκτως. Βάλλετε συνεχῶς!...

Κι' ὁ «Ἀβέρωφ» ἔπλεε ὀλοταγῶς κ' ἐθεθίζονταν ὀλη σχεδὸν ἡ

Γ'.

πλόη του στὴν θάλασσα καὶ στὸ κῆμα στὴν καταδιωκτικὴ του αὐτῆ προσπάθεια.

Ἀλλὰ καὶ τὰ πυροβόλα τοῦ «Ἀβέρωφ» στὴν κρίσιμη αὐτῆ ὄρα ἄρχισαν νὰ ἀραμῶνουν τὶς βολῆς των.

Ἐρχίζαν μὲ δυσκολία, μὲ ἀληθινὴ ἀγωνία. Κατὶ τὸ ἀνέλπιστο καὶ τρομερὸ εἶχε συμβεῖ.

Τὰ κλειστὰ τὸν κανονῶν διεσπᾶμένα ἀπὸ τὴν θερμότητα ἄρχισαν νὰ μὴ ἀνοίγουν μ' ἐκολία. Καὶ τὸ κακὸ ὄλο καὶ προχοροῦσε. Ἐβχαν φτάσει σὲ τελεία σχεδὸν ἀδυναμία ἐνεργείας.

—Πῆρὸ ταχὺ!... Πῆρὸ ταχὺ!... Διάταξε μολταῖα τὸ ἀρχηγὸς τοῦ πυροβολοῦ μὲ τὸ τηλεφῶνο.

Μὰ τὰ κλειστὰ δοῦλεσαν βραδύτατα. Τότε μὰ λύσσα καὶ μὰ ἀπελπίσια ἔπιασε ὄλους τοὺς ἄνδρες καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς τὸν πυρῶν. Ἀρχισαν περὶ ν' ἀνοίξουνται γὰ ν' ἀνοίξουν τὰ κλειστὰ μὲ τὰ χεῖρα τους, μὲ τὰ κορμὰ τους, μὲ τὰ νερὰ τους, μὲ τὴν ψυχὴ τους!... Ἀπὸ τὰ στήθη τους ἔβγαν ἀναστεναγμοὶ ἀγωνίας γὰ τὸν κατατρεγμὸ αὐτὸ τῆς τύχης. Ἄλλοι προσεζήσαντο στὸ Θεὸ. Ἄλλοι βρίζανε τοὺς Τούρκους.

Καὶ ἄλλοι τέλος τὰ ἔβαζαν μὲ τὴν... Εὐρώπη!

Ἡ βρισιὲς καὶ ἡ βλαστήριᾶ ἀνακατεῖονταν μὲ τίς εὐχῆς καὶ τίς παρακλήσεις, ἡ κατᾶρξ μὲ τίς προσεζήσεις.

Ὁ σκοπευτῆς Πέτας τοῦ πῆλτου πυρῶν δὲν ἔπιασε νὰ καλῆ εἶν Ἄγρια Βαρβάρα, κἀνόντας τὸν σταυρὸ του καὶ φωνάζοντας :

—Βοηθὰ μας, Ἄγρια Βαρβάρα! Βάλε τὸ χεῖρ σου νὰ τὰ χαλάσωμεν αὐτὰ τὰ σκαλιὰ!...

Στὴν ἀρχὴ ἔβρεχαν τὰ κλειστὰ μὲ λάδι γὰ νὰ γλιστροῦν, ἀλλὰ τὸ κακὸ γινόταν ὄλο καὶ χειρότερο. Τότε ὁ ἀξιωματικὸς Δημητριάδης παρῶξεν νὰ βρέξουν τὰ κλειστὰ μὲ κρῶν νερὸ καὶ τὰ κλειστὰ ἄρχισαν νὰ δουλεύουν ἀργά, ἀλλὰ κακὸ νὰ.

Ἡ εἰςαγία ὄμῃσι νὰ δοθῆ τελειωτικὸ χτύπημα, νὰ ἐκρηκθῆσθῆ τελειῶς ὁ ἐχθρὸς, εἶχε περάσει περὶ.

Ἄν γὰ πέντε μόνον λεπτὰ ὁ «Ἀβέρωφ» διατροῦσε τὴν ἀρχικὴ του ταχυρότητα, αὐτὲς στιγμᾶι δὲν θάμεινε ἀπὸ τὴν νικημένη ἀμάδα.

Καὶ παρ' ὄλη ὄμῃσι τὴν βραδύτητα τῆς βολῆς, ἡ ὀβιδὴ τοῦ «Ἀβέρωφ» σκορπῶσαν τὴν καταστροφὴ καὶ τὸ θάνατο.

Ἡ θάλασσα εἶχε γίνει ἕνα ἄσπρο, μαῦρο, κόκκινο θόλομα ἀπὸ τοὺς ἀρούσι, τοὺς καπνοὺς καὶ τίς φλόγες τῆς μάχης. Στὴν ἀπόστασι τὸν 2.800 μέτρων ποῦ εἶχε φτάσει ὁ «Ἀβέρωφ» ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ γάβηκε σιγῆ-σιγῆ μέσα στοῦς καπνοὺς, καὶ τὰ ἄλλα καρδιὰ μας δὲν τὸν ἔβλεπαν. Γὰ κἀμποσες μάλιστα στιγμῆς κἀμῶσ πὸς εἶχε βουλιάσει, καὶ προσεζήσε καὶ δεηθῆσι βῆγχαν ἀπὸ τὰ στόματα ὄλων γὰ τὴν διάσωσι τοῦ ἡρωϊκοῦ καραβιοῦ.

Ὁ «Ἀβέρωφ» ὄμῃσι δὲν εἶχε βουλιάσει.

Κινηροῦσε τὸν ἐχθρὸ μέσα στὴν ἰδίαν τὴν φωλιὰ του.

Καὶ τὸ πανηγυρὸ τοῦ θανάτου ἐξακολοῦθοῦσε δυνατὸ καὶ τρομακτικὸ.

Πάνου στὸ ἐπίστεγο πολλοὶ ναῖτες καὶ ἑπαξιωματικοὶ ἔμειναν ἀποφύλακτοι στὴν θέσι ποῦ τοῦ εἶχαν βάλει.

Ἐπῆσαν μὰ φλόγα κ' ἔνας καπνὸς τοῦς σκεπασαν ὄλους. Μὰ ὀβιδὰ ἔσπασε, σκόρπισε σὲ χίλια κομμάτια καὶ χτύπησε τὸν κελαιτικὸν Κατῆρτζῆ, τὸν ἱσπεκτεσιτὸν Στοῦμπο, τὸν σαιλπηρικὸν Γιωργηλὰ : αἱ τὸν ναῖτη Λοκιδᾶ.

Ὁ κελαιτικὸς Κατῆρτζῆς ἔμεινε στὸν τόπο. Οἱ ἄλλοι εἶχαν τρομακτικὴ βραχεία.

Στὸ διάστημα αὐτὸ ὁ «Ἀβέρωφ» ἄρχισε ν' ἀποτραβιέται ἀπὸ τὰ ἐχθρικά φρούρια, ἐνὼ ἡ ἀμάδα ποῦ εἶχε περὶ πᾶν τὰ Στενά, ἔρχονε τίς τελευταῖες τῆς βολῆς μὲ τὰ κρονονα πυροβόλα, τὰ πυροβόλα τῆς φρεγῆς. Ἐτοῖ ὁ «Ἀβέρωφ» ἔμεινε ἀπόλυτος κῆρυς τῆς μάχης καὶ ἡ νικήσις του ἔδειχναν τὴν νικὴ καὶ τὸν θρίαμβο.

Εἶχε γίνει ὄμῃσι ὄλο τὸ σκόρπος κόσμητο ἀπὸ τὰ βλήματα καὶ ἐκμῖανταν ἀγνώριστος.

Μόνον ἡ γέφυρα ποῦ βρισκόταν ὁ Ναυαρχὸς Κοινοτυριώτης μὲ τὸ ἐπιπέδιο του δὲν εἶχε περῶξθῆ ἀπὸ τὸ ἐλαστικὸν τῆμα ὀβιδᾶς. Στὶς 10 καὶ 15' δόθηκε μὲ τὸ τηλεφῶνο ἡ διαταγὴ :

«Πᾶσατε πῶρ!»

Καὶ ἐνὸ κἀθε κρῶτος ἔπιασε καὶ σιγοῦσε κ' ἀκούγονταν ὄλον τὸν ὄρανο ἡ ἔκτοκρανεῖς τῆς νίκης, ὁ Ναυαρχὸς Κοινοτυριώτης ἔπλεε γελαστὸς δεχόμενος τὴν ἀνεγύριχη γέφυρα καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς του :

—Ὅλους αὐτοὺς ἐγὼ τοὺς ἔσοσα. Γιατὶ ὄλοι τους εἶνε ἀμνητοῖλοι!...

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

Ὁ Γάλλος συγγραφεὺς Ντ' Ἀλαμπέρ